

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu: **Krajský prokurátor v Banskej Bystrici**, so sídlom Partizánska cesta č. 1, 975 62 Banská Bystrica, proti žalovanému: **Krajský úrad životného prostredia**, so sídlom nám. L. Štúra č. 1, 974 05 Banská Bystrica, **za účasti: 1/ A., s.r.o., P., 2/ O., 3/ S., š.p., O., 4/ Ing. M., 5/ Ing. J., 6/ S., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia** správneho orgánu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 13. mája 2009 č. k. 23S 8/2009-58, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 13. mája 2009 č. k. 23S 8/2009-58 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného č. 2008/00097-BE z 29.01.2008 **r u š í** vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Žalobcovi právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Rozhodnutím č. 2008/00097-BE zo dňa 29.01.2008 žalovaný ako prvostupňový správny orgán postupom podľa § 26 a v súlade s § 52 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 364/2004 Z.z.“) a § 66 a nasl. Stavebného zákona povolil stavbu Malá vodná elektrárň (MVE) A. v prospech stavebníka A., s.r.o.

Podkladom pre toto stavebné povolenie bolo rozhodnutie o umiestnení stavby vydané obcou C. pod č. 564/2005 dňa 10.02.2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť 06.03.2006.

Žalovaný svoje rozhodnutie vo vzťahu k námietkam účastníkov konania odôvodnil tým, že tieto námietky zohľadnil v podmienkach tohto povolenia. Žalovaný ďalej uviedol, že upustil od ústneho pojednávania a miestneho šetrenia, účastníci stavebného konania mohli svoje námietky a pripomienky uplatniť v stanovenom termíne 7 dní od doručenia oznámenia, avšak námietky neboli podané.

Po rekapitulácii početného množstva dokladov, ktoré boli priložené stavebníkom k žiadosti o vydanie stavebného povolenia, žalovaný v svojom odôvodnení ďalej uviedol, že preskúmal v súlade s § 21 a § 26 zák. č. 364/2004 Z.z. a v súlade s § 62 a nasl. Stavebného zákona v nadväznosti na územné rozhodnutie a rozhodol o námietkach účastníkov konania.

Podľa žalovaného povolená stavba neohrozuje životné prostredie a je v súlade so záujmami spoločnosti. Čo sa týka okruhu účastníkov, rozhodnutie bolo doručované týmto osobám:

1. A., s.r.o. L. + projekt,
2. Obec C., starosta obce,
3. S., š.p. – O., riaditeľ O.,
4. Ing. M. a
5. Ing. J..

Záverom žalovaný v poučení uviedol, že toto rozhodnutie nie je možné preskúmať súdom.

Podľa § 73 ods. 17 písm. b) zák. č. 364/2004 Z.z. súdy nepreskúmajú rozhodnutia o povoleniach na vodné stavby (§ 26).

II.

Uvedené rozhodnutie žalovaného žalobca postupom podľa § 35 ods. 1 písm. b) O.s.p. v spojení s § 250b ods. 5 O.s.p. napadol na Krajskom súde v Banskej Bystrici žalobou z 23. januára 2009.

Na základe podnetu S. žalobca preskúmal zákonnosť rozhodnutia žalovaného a zistil, že žalovaný sa v stavebnom konaní neriadil dôsledne ust. § 73 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z.z., § 3 ods. 1 až 4, § 32 ods. 1 a § 46 zákona č. 50/1976 Zb. Správneho poriadku. Najmä žalobca poukazoval na to, že stavebníkom predložená zmluva o budúcej zmluve nie je v zmysle § 58 ods. 2 v nadväznosti na § 139 ods. 1 Stavebného zákona dokladom preukazujúcim iné právo k pozemkom. Tým by mohla byť len samotná nájomná zmluva.

Ďalej žalobca na základe § 59 v nadväznosti na § 139 Stavebného zákona dospel k záver, že R. v predmetnom stavebnom konaní prináleží postavenie účastníka konania v zmysle § 59 ods. 1 písm. b), § 139 ods. 1 písm. c) Stavebného zákona, v spojení s § 2 ods. 2 písm. b) a c), § 4 ods. 1 a 3 a § 5 ods. 1 zákona č. 139/2002 Z.z. o rybárstve.

Podľa § 59 ods. 1 písm. b) Stavebného zákona účastníkmi stavebného konania sú osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté.

Podľa § 139 ods. 1 písm. c) Stavebného zákona pod pojmom "iné práva k pozemkom a stavbám" použitým v spojení "vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich"

sa podľa povahy prípadu rozumie právo vyplývajúce z iných právnych predpisov. [odkaz č. 13b smeruje na 151n až § 151p Občianskeho zákonníka]

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 139/2002 Z.z. o rybárstve užívateľ má právo vstupovať na pobrežné pozemky. Vlastník alebo nájomca pobrežného pozemku je povinný strpieť vstup na tieto pozemky v nevyhnutnej miere, okrem pozemkov, na ktoré je vstup zakázaný podľa osobitných predpisov. 9)

Preto žalobca podal protest prokurátora z 08.09.2008. Žalovaný správny orgán, nakoľko protestu prokurátora nemienil vyhovieť, predložil ho listom zo 07.10.2008 na rozhodnutie Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky, ktoré protestu prokurátora nevyhovelo.

Krajský súd ako súd prvého stupňa preskúmaval postup správneho orgánu len v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe. Na základe nasledujúcich dôvodov súd žalobu žalobcu zamietol.

Predovšetkým s odkazom na ustanovenia § 73 ods. 1 a § 26 ods. 5 zák. č. 364/2002 Z.z., ďalej na § 4 ods. 1, 2, 3 zákona č. 139/2002 Z.z., § 59 ods. 1 písm. b) a c) a § 139 ods. 1 Stavebného zákona si krajský súd neosvojil záver žalobcu, že S. by mal byť účastníkom predmetného správneho konania. V stavebnom konaní sa podľa krajského súdu okruh osôb, ktoré sú účastníkmi stavebného konania, upresňuje Stavebným zákonom. Je zrejmé, že S. nemá vlastnícke právo k pozemkom a stavbám na nich, a preto nemôže mať podľa krajského súdu ani iné práva k pozemkom a stavbám na nich.

Navyše, zo znenia ustanovenia § 139 ods. 1 Stavebného zákona pre krajský súd vyplýva, že v podstate sa jedná o iné práva k pozemku oprávňujúce stavebníka uskutočniť na ňom stavbu. Podľa názoru krajského súdu, výkon rybárskeho práva, ktoré právo bolo pridelené Slovenskému R. ministerstvom, nie je iným právom k pozemkom a stavbám na nich, ktoré by odôvodňovalo priznať Slovenskému R. postavenie účastníka správneho konania o povolenie vodnej stavby.

K tomu krajský súd ďalej uviedol, že S. ako občianske združenie nemá postavenie účastníka konania ani podľa § 59 ods. 1 písm. c) Správneho poriadku, tzn. že postavenie účastníka mu nevyplýva ani zo zák. č. 364/2004 Z.z. alebo zák. č. 139/2002 Z.z., resp. zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Z obsahu administratívneho spisu ďalej krajskému súdu vyplýva, že S. sa ani nedožadoval vstupu do konania.

Keďže súd nevyhľadáva dôvody nezákonnosti postupu správneho orgánu, nemohol sa krajský súd zaoberať nad rámec žaloby otázkou, či by postavenie účastníka konania pre S. nevyplývalo eventuálne z iných právnych predpisov, či medzinárodných zmlúv, ak táto skutočnosť nebola v žalobe tvrdená. Preto podľa krajského súdu žalovaný nepochybil, ak nekonal so S. ako účastníkom Správneho konania.

III.

Proti citovanému rozsudku krajského súdu podal včas žalobca odvolanie z 22. júna 2009 (č. 1. 65). Po zrekapitulovaní dôvodov odvolania (nepreskúmateľnosť rozhodnutia a postupu, ktorý mu predchádzal, nesprávne právne posúdenie a vada konania spočívajúca v odmietnutí účasti žalobca podrobil kritike postoj krajského súdu, ktorý sa na jednej strane odvolával na nepreskúmateľnosť zákonnosti rozhodnutia podľa § 73 ods. 17 písm. b) zák. č. 364/2004 Z.z., avšak na strane druhej v odôvodnení vyslovil, že *„po preskúmaní napádaného rozhodnutia a postupu správneho orgánu v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe (v medziach žaloby) dospel k záveru, že postup žalovaného v medziach žaloby je v súlade so zákonom.“* Za tejto situácie sa žalobca domnieva, že ak si krajský súd osvojil názor, že napriek dôvodom uvedeným v žalobe nie je opodstatnene postupovať v zmysle čl. 46 ods. 2 druhej vety Ústavy Slovenskej republiky, potom mal konanie podľa § 250d ods. 3 O.s.p. zastaviť.

Žalobca sa naopak na základe postupu krajského súdu oprávnene môže domnievať, že na prejednávanej vec krajský súd aplikoval ustanovenie § 250j ods. 2 O.s.p. – nakoľko takáto stavebná vec, vzhľadom na namietané porušenie zákonnosti, nemôže byť vylúčená

zo súdneho prieskumu. Preto podľa žalobcu krajský súd nesprávne uzavrel tento problém týkajúci sa aplikácie § 244 ods. 1 O.s.p. osvojením právnej konštrukcie „oddeleného“ prieskumu, tzn. že je možné „oddeliť“ preskúvanie zákonnosti rozhodnutia od preskúmania zákonnosti postupu, ktorého výsledkom je predmetné rozhodnutie.

Ak by sa právna konštrukcia „oddeleného“ prieskumu akceptovala, potom by to podľa žalobcu nutne muselo viesť k trvalej existencii rozhodnutia správneho orgánu bez toho, či postup správneho orgánu bol nezákonný. Navyše k záveru o bezpredmetnosti prieskumu len postupu správneho orgánu bez prieskumu zákonnosti aj rozhodnutia podľa žalobcu vlastne dospel aj sám krajský súd (odseku 3 na strane 9 odôvodnenia).

Žalobca tiež zotrval na svojej argumentácii o nesprávnej aplikácii § 59 ods. 1 písm. b) a § 139 ods. 1 písm. c) Stavebného zákona vo vzťahu k účasti S.. Podľa žalobcu z uvedených ustanovení zákona o rybárstve je zrejmé a logické, že S. má iné právo k pozemku, na ktorom sa nachádza vodný tok k pobrežným pozemkom. Bez tohto práva by sa výkon práva rybárstva ani nedal realizovať.

Vzhľadom k vyššie uvedenému navrhol žalobca odvolaciemu súdu rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Účastník S. – R. Žilina listom z 03.07.2009 (č. l. 69) vyslovil súhlas s obsahom odvolania, ktoré podal Krajský prokurátor Banská Bystrica a súčasne vyslovil nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

Účastník S., š. p., O. listom zo 07.07.2009 (č. l. 70) oznámil, že dňa 25.05.2009 uzatvoril so spoločnosťou A., s.r.o. nájomnú zmluvu na pozemky dotknuté výstavbou MVE A.. Tým sa odstránili pochybnosti v preukazovaní iných práv stavebníka k pozemkom pre stavbu MVE A. ako aj pochybenie, o ktoré sa žalobca opiera.

Účastník Obec C. listom z 03.07.2009 (č. l. 72) vyslovila súhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

Žalovaný sa vo svojom vyjadrení zo dňa 10. júla 2009 (č. 1. 73) vyjadril súhlas s rozsudkom krajského súdu, ktorého základné argumenty zrekapituloval. Potom žalovaný vyslovil názor, že krajský súd pochybil, pokiaľ rozsudkom zamietol žalobu, tzn. že rozhodol vecne v zmysle postupu predpokladanom podľa § 250j ods. 1 O.s.p. namiesto toho, aby uznesením zastavil konanie v súlade s ustanovením § 250d ods. 3 O.s.p., nakoľko vec bola vyňatá zo súdneho prieskumu podľa § 248 písm. d) O.s.p.

K otázke, či Slovenskému R. patrí postavenie účastníka správneho konania, žalovaný odkázal na názor krajského súdu.

Na základe uvedeného žalovaný navrhol, aby odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. a) O.s.p. rozsudok krajského súdu zrušil a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. konanie zastavil, alternatívne pre prípad, že by sa odvolací súd stotožnil so záverom prvostupňového sudu o tom, že vo veci, kde je daná kompetenčná výluka podľa § 248 písm. d) O.s.p. je napriek tomu súdny prieskum možný, potom žalovaný navrhuje potvrdiť rozsudok.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250j ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože

- napadnuté rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p.),
- v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250j ods. 2 písm. d/ O.s.p.), je vydané v súlade so zákonom, preto postupom podľa § 220 ods. 1 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok zmenil tak, že podľa § 250j ods. 2 písm. a) a d) O.s.p. napadnuté rozhodnutie žalovaného spolu

s prvostupňovým rozhodnutím podľa § 250ja ods. 3 zrušil a vrátil mu späť na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

Na úvod musí Najvyšší súd zdôrazniť tú skutočnosť, že z písomných podaní žalobcu a žalovaného v odvolacom konaní je zrejmé, že krajský súd ich svojim postupom pri prieskume rozhodnutia správneho orgánu, ktoré je evidentne zákonom zo súdneho prieskumu vylúčené, nepresvedčil, lebo súhlasná požiadavka od obidvoch účastníkov súdneho prieskumu na zrušenie rozsudku krajského súdu je v správnom súdnictve mimoriadne zriedkavá.

Tým, že krajský súd sa na prvom mieste dostatočne nezaoberal vplyvom č. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prejednávajúcu vec, tým zapríčinil, že nevykonal v rozpore s požiadavkou podľa čl. 152 ods. 4 ústavy ústavno-konformný výklad ustanovenia § 248 písm. d) O.s.p. a následne poškodil účastníkov súdneho prieskumu na ich práve na súdnu a inú ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takehoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Najvyšší súd pritom nemôže nechať bez povšimnutia reálny základ, ktorý slúžil pre vydanie napadnutého rozhodnutia správneho orgánu, tzn. stavebné povolenie na realizáciu vodnej stavby – stavby, ktorá nielenže svojou podstatou vždy zasahuje do ústavného práva jednotlivca na priaznivé životné prostredie ale aj svojim bezprostredným umiestnením a z toho vyplývajúcim dopadom na vodný ekosystém zasahuje do veľmi významnej zložky životného prostredia.

Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy má každý právo na priaznivé životné prostredie a toto právo je vzhľadom k systematike ústavy zaradené do jej Druhej hlavy označenej ako Základné práva a slobody. Až potom, čo by sa krajský súd vysporiadal riadne s vplyvom základného pravidla na rozsah súdneho prieskumu v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy, mohol by vysloviť presvedčivým spôsobom svoj záver o možnosti alebo o zákaze súdneho prieskumu. Nakoľko tak nevykonal, jeho rozsudok je zaťažený vadou nezákonnosti, ktorá sama o sebe je dôvodom na zrušenie prvostupňového rozsudku odvolacím súdom (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.).

Už z tohto dôvodu je nielen právny záver krajského súdu o správnosti aplikácie ust. § 248 písm. d) O.s.p. ale aj poučovacia inštrukcia žalovaného k prostriedkom nápravy vo vzťahu na príkaz obsiahnutý v čl. 46 ods. 2 veta druhá ústavy mylná, nakoľko nepreskúmali napadnuté rozhodnutie správneho orgánu aj vo vzťahu k možnému zásahu do základných práv a slobôd žalobcu.

Úlohou odvolacieho súdu je však naplňať základné ciele občianskeho súdneho konania, medzi ktoré nepochybne patrí aj výchova jednotlivcov na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb. Preto je jeho povinnosťou odpovedať na otázku, či je možné, a ak áno, za akých podmienok vykonať súdny prieskum stavebného povolenia na vodnú stavbu.

Ako už Najvyšší súd hore zdôraznil, právo na priaznivé životné prostredie je základným právom garantované jednotlivcovi prostredníctvom ústavy. Uvedené právo je v slovenskom právnom poriadku vykonané rôznymi právnymi predpismi, medzi ktorými významné miesto patrí zákonu č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí. Pojem životného prostredia je v § 2 zák. č. 17/1992 Zb. legálne vymedzený prostredníctvom tzv. štrukturálnej definície.

*Podľa § 2 citovaného zák. č. 17/1992 Zb. životným prostredím je všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov včítane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä ovzdušie, **voda**, horniny, pôda, organizmy.*

Už v svojom rozsudku 3Sžp 1/2008 zo 04.12.2008 Najvyšší súd vyslovil záver charakterizujúci vzťah životného prostredia a súkromného záujmu pri nakladaní s rôznymi

ľudskými beneficiami: „Podľa cit. § 17 ods. 1 zák. č. 17/1992 Zb. je každý povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, predchádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie. Zákonodarca takto na jednej strane vymedzil povinnosť jednotlivca formulovanú ako generálnu prevenciu („a priori“) v zmysle ústavného čl. 44 ods. 2 a 3 a čl. 20 ods. 3 posledná veta (verejný záujem na ochrane životného prostredia prevyšuje súkromný záujem založený na výhodách dosahovaných pri nakladaní s predmetom vlastníckeho práva) a súčasne ako generálny prostriedok nápravy („a posteriori“) proti zhoršovaniu úrovne životného prostredia bez ohľadu na jeho vnútorný postoj k následkom k svojmu správaniu, a na strane druhej nestanovil podmienky, ktoré by správanie jednotlivca k životnému prostrediu ospravedlňovali vo vzťahu k samotným negatívnym následkom. Týmto spôsobom slovenský právny poriadok založil objektívnu zodpovednosť jednotlivca za priaznivý stav životného prostredia bez pripustenia liberačných dôvodov.“

Uvedený záver prostredníctvom rozsudku 3Sžp 2/2008 04.12.2008 Najvyšší súd rozvinul nasledovne: „S prihliadnutím na čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky a § 17 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí pre Najvyšší súd vyplýva záver, že verejný záujem na ochrane životného prostredia ako základného predpokladu existencie ľudskej bytosti je mimoriadny a preto právny poriadok Slovenskej republiky mu venuje zvýšenú pozornosť a v prípade stretu tohto verejného záujmu s výkonom niektorých práv jednotlivcom je na základe uvedeného prípustné výkon týchto práv obmedziť. Toto je najmä evidentné v prípade stretu verejného záujmu na ochrane životného prostredia a súkromných práv, ktorým je napríklad vlastnícke právo, ktorých obsah (čl. 20) a zvýšená ochrana v správnom súdnictve (čl. 46 ods. 2 veta druhá) sú zakotvené priamo v Ústave Slovenskej republiky.

Potom je celkom prirodzené, že zákonodarca prostredníctvom ust. § 4 ods. 1 zák. č. 543/2002 Z.z. zakotvil všeobecnú prevenčnú povinnosť nielen štátu ale aj jednotlivcov, aby vzhľadom na zachovanie zdravého životného prostredia prispôsobili vykonávanie svojich činností tak, aby nedošlo k poškodeniu životného prostredia alebo jeho zložiek, a ďalej v špeciálnych ustanoveniach, ktorým je napríklad § 61 ods. 1 vete prvá zák. č. 543/2002 Z.z. ako aj ust. § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní

poľnohospodárskej pôdy túto prevenčnú povinnosť bližšie rozviedol pre podmienky výkonu vlastníckeho práva alebo užívania poľnohospodárskej pôdy.“

Do skupiny osobitných zákonov, ktoré si nielen osvojili všeobecnú prevenčnú povinnosť štátu a jednotlivcov, aby vzhľadom na zachovanie zdravého životného prostredia prispôbili vykonávanie svojich činností tak, aby nedošlo k poškodeniu životného prostredia alebo jeho zložiek, patrí nado všetky pochybnosti zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), na ktorého ustanovenia sa obidve strany súdneho konania usilovne dovolávajú (najmä často spomínaný § 139 ods. 1 písm. c/).

Okrem iných najmä § 1 ods. 2, § 2 ods. 1 písm. j), § 6 ods. 1, § 9 ods. 2 písm. c), § 35 ods. 2, § 39a ods. 2 písm. a), § 43d ods. 1 písm. c) a iné ustanovenia Stavebného zákona kladú nezanedbateľný a významný dôraz na úlohu ochrany a zveľaďovania životného prostredia v procese územného plánovania a stavebného konania.

Za týchto podmienok podľa Najvyššieho súdu nič nebráni, aby rozhodnutie žalovaného, tzn. Krajského úradu životného prostredia, týkajúce sa stavebného povolenia vodnej stavby bolo z titulu tvrdeného zásahu do základného práva jednotlivca na priaznivé životné prostredie, podrobené v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy napriek zákonnej výluke súdnemu prieskumu, a nie ako sa domnieval krajský súd, z titulu vlastníckeho práva.

Žalobca predovšetkým poukazoval na postavenie účastníka, ktoré nebolo žalovaným priznané subjektu S.. Už s prihliadnutím na účel a predmet zákona č. 139/2002 Z.z. o rybárstve, *kedy tento zákon upravuje podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb (§ 1 ods. 1), resp. že rybárstvo je súhrn činností zameraných na zachovanie, zveľaďovanie, ochranu genofondu rýb a optimálne využívanie produkcie ichtyofauny ako prírodného bohatstva Slovenskej republiky (§ 2 ods. 1)*, je evidentné, že patrí do skupiny osobitných zákonov, ktoré bližšie vykonávajú podmienky ochrany životného prostredia v oblasti vodných ekosystémov. Potom výklad žalovaného, ktorý do okruhu účastníkov pripustil iba osoby, na ktoré

sa v pozitívnom slova zmysle vzťahoval výklad ust. § 59 ods. 1 písm. b) v spoj. s § 139 ods. 1 písm. c) Stavebného zákona, nemá oporu v zákone.

Podľa § 59 ods. 1 písm. b) Stavebného zákona účastníkmi stavebného konania sú osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté.

Podľa § 139 ods. 1 písm. c) Stavebného zákona pod pojmom "iné práva k pozemkom a stavbám" použitým v spojení "vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich" sa podľa povahy prípadu rozumie právo vyplývajúce z iných právnych predpisov. [odkaz č. 13b smeruje na 151n až § 151p Občianskeho zákonníka]

Do uvedenej skupiny účastníkov stavebného konania v prípade vodnej stavby nepochybne patria aj osoby, ktoré majú „iné právo“ (napríklad vo forme výkonu rybárskeho práva v rybárskom revíri vrátane oprávnenie užívať na to v nevyhnutnej miere pobrežné pozemky - § 2 ods. 2 písm. b/ v spoj. s § 4 ods. 1 zák. č. 139/2002 Z.z.) nie priamo k pozemkom, ale k vodnému útvaru (napríklad vodný tok) existujúcemu na stavbou dotknutých pozemkoch.

*Podľa § 2 ods. 2 písm. zák. č. 139/2002 Z.z. na účely tohto zákona **vodný tok** je vodný útvar trvalo alebo občasne tečúcich povrchových vôd po zemskom povrchu v prirodzenom koryte alebo v umelom koryte, ktorý je napájaný z vlastného povodia alebo z iného vodného útvaru. Vodný tok je aj slepé rameno, mŕtve rameno a odstavené rameno, ak sú ovplyvňované hydrologickým režimom vodného toku, ako aj povrchové vody umelo vzduté v koryte vodného toku. Vodný tok sú aj povrchové vody, ktorých časť tečie pod zemským povrchom alebo zakrytými úsekmi.*

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 139/2002 Z.z. o rybárstve rybárske právo je oprávnenie chrániť, chovať a loviť ryby vo vodách určených ako rybárske revíry a ulovené ryby si privlastňovať, ako aj oprávnenie užívať na to v nevyhnutnej miere pobrežné pozemky.

Na tomto mieste musí Najvyšší súd zdôrazniť správnu argumentáciu žalobcu v jeho žalobe, že *„výstavba a prevádzka akejkoľvek MVE je vždy negatívnym zásahom do vodného ekosystému a teda aj rybárskeho revíru“*, s ktorou sa Najvyšší súd stotožňuje.

Navyše tým postupom, že žalovaný neobjasnil v odôvodnení rozhodnutia kto a v akom rozsahu podal námietky, žalovaný spôsobil, že nevymedzil okruh účastníkov v odôvodnení a tento okruh je možné iba odhadovať z doručovacieho pokynu pripojeného v závere písomného vypracovania rozhodnutia.

Ako úplné nepochopenie procesnej úlohy strážcu zákonnosti zapôsobila na Najvyšší súd ponuka Ministerstva životného prostredia vyslovená v rozhodnutí o proteste z 11.11.2008 adresovaná subjektu S., že *„Nápravu nezákonného postupu správneho orgánu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť zúčastniť sa na konaní možno dosiahnuť cez osobitný inštitút obnovy konania. Je vecou SRZ, či využije možnosť požiadať príslušný orgán štátnej správy o povolenie obnovy konania.“* Pri tejto príležitosti musí Najvyšší súd opakovane nielen zdôrazniť nezastupiteľnú úlohu prokurátorského dozoru ako významného upozornenia na možné nedostatky v aplikácii verejného práva orgánmi verejnej správy ale aj tomu korešpondujúcu povinnosť týchto orgánov sa dôkladne s prokurátorským dozorom vysporiadať a nie ho prehliadať s tým, že sťažovateľovi sa napríklad ponúkne ako prostriedok nápravy obnova konania.

Na základe hore uvedených záverov sa Najvyšší súd stotožnil s názorom žalobcu, že S. je opomenutým účastníkom stavebného konania v prípade uvedenej vodnej stavby, čo predstavuje z hľadiska zákonnosti postupu správneho orgánu tak závažnú vadu, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Preto musel Najvyšší súd pristúpiť k zmene napadnutého rozsudku krajského súdu a zrušiť rozhodnutie žalovaného s využitím § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p.

Nakoľko Najvyšší súd zaujal jasné stanovisko k možnosti súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia správneho orgánu, nebude sa zaoberať prípustnosťou argumentácie krajského súdu týkajúcej sa tzv. právnej konštrukcie „oddeleného“ súdneho prieskumu. Naopak jeho úlohou je vysloviť sa k zákonnosti napadnutého rozhodnutia, a to

prostredníctvom námietky žalobcu, že stavebník nepredložil relevantný doklad preukazujúci jeho právo k stavebnému pozemku. Najvyšší súd sa stotožňuje s argumentáciou žalobcu, že zmluvu o budúcej nájomnej zmluve nie je možné považovať za splnenie zákonnej požiadavky zakotvenej v § 58 ods. 2 Stavebného zákona.

Podľa § 58 ods. 2 Stavebného zákona stavebník musí preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo že má k pozemku iné právo podľa § 139 ods. 1 tohto zákona, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu. To neplatí, ak tieto skutočnosti preukázal v územnom konaní a po právoplatnosti územného rozhodnutia nedošlo k zmene.

Obdobný prístup k výkladu tohto ustanovenia vyplýva aj z obsahu rozhodnutia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 11.11.2008 o nevyhovení protestu prokurátora, kde sa doslovne uvádza „Zrušenie rozhodnutia na tomto právnom základe za účelom vykonania nápravy skutkového stavu už nie je aktuálne, pretože po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o povolení vodnej stavby, podľa informácií S., š.p. O. ako aj stavebníka, v súčasnosti prebiehajú záverečné rokovania o podpise zmluvy o nájme, bez zásadných pripomienok, v zmysle ktorej S., š.p. O. vyjadrí súhlas s výstavbou malej vodnej elektrárne A. pre stavebníka A. spol. s r.o. L.. Týmto postupom **dôjde** k splneniu zákonnej podmienky, stanovenej v § 58 ods. 2 stavebného zákona, podľa ktorej stavebník musí preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo že má k pozemku iné právo.“, resp. z vyjadrenia účastníka S., š.p., O. zo dňa 07.07.2009, podľa ktorého „S., š.p. O. dňa 25.5.2009 uzatvoril fy A., s.r.o. nájomnú zmluvu na pozemky dotknuté výstavbou MVE A.. Uzatvorením nájomnej zmluvy zmluvnými stranami sa odstránili pochybnosti v preukazovaní iných práv stavebníka k pozemkom pre stavbu MVE A..“.

Nakoľko sa v správnom súdnictve vychádza zo skutkového stavu, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.), musí Najvyšší súd takúto obranu žalovaného označiť ako účelovú a v rozpore so zákonom. Na základe hore uvedených záverov sa Najvyšší súd stotožnil s názorom žalobcu, že stavebník nepreukázal existenciu svojho vlastníckeho alebo iného práva podľa § 58 ods. 2 Stavebného zákona v prípade uvedenej vodnej stavby, čo predstavuje z hľadiska zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu nesprávne

právne posúdenia veci. Preto musel Najvyšší súd pristúpiť k zmene napadnutého rozsudku krajského súdu a zrušiť rozhodnutie žalovaného s využitím § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p.

Záverom sa Najvyšší súd musí na základe princípu oficiality (§ 250j ods. 3 O.s.p.) vysporiadať s otázkou preskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia. K hore uvedenej vade odôvodnenia, že žalovaný vôbec neobjasnil v odôvodnení rozhodnutia kto a v akom rozsahu podal námietky, musí Najvyšší súd ďalej dodať, že napadnuté rozhodnutie trpí vzájomnými rozpormi (na jednej strane sa v ňom deklaruje, že námietky neboli podané, a na druhej strane vyslovuje, že rozhodol o námietkach účastníkov konania) ako aj všeobecným nedostatkom dôvodov (viď formulácia, že stavba Malá vodná elektráreň A. neohrozuje životné prostredie). Uvedené skutočnosti viedli Najvyšší súd k záveru, že je nutné pristúpiť k zmene napadnutého rozsudku krajského súdu a zrušiť rozhodnutie žalovaného s využitím § 250j ods. 3 O.s.p.

Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (povinnosti a práva obsiahnuté v stavebnom povolení ako aj konanie mu predchádzajúce vyplýva z verejnoprávnych vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu a stanoviska žalovaného ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 3Sžp/1/2008, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade so zásadou hospodárnosti súdneho konania neuviedol vo výroku zrušujúceho rozsudku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo

rozhodnutie správneho orgánu zrušené (§ 250j ods. 4 prvá veta O.s.p.), nakoľko dôvodom podania tejto informácie súdom je v zmysle § 250j ods. 4 veta druhá O.s.p. poskytnúť podklady pre posúdenie prípustnosti možného odvolania proti rozsudku súdu. Nakoľko proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu vydaným v správnom súdnictve sú nielen generálne (§ 246c ods. 1 O.s.p.) ale aj špeciálne (§ 250ja ods. 6 O.s.p.) prípustné opravné prostriedky, potom nie je možné ust. § 250j ods. 4 O.s.p. na výroky rozhodnutí Najvyššieho súdu aplikovať.

O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný žalobca má právo na úplnú náhradu trov tohto konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu **n i e j e** prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).

V Bratislave 22. júna 2010

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová